

Bestemmelserne er indsat i straffeloven ved lov nr. 229 af 6. juni 1985, der er udarbejdet på grundlag af Straffelovrådets betænkning nr. 1032/1985 om data-kriminalitet, jf. herom ovenfor i afsnit 2.1. Strafferammen i stk. 3 er forhøjet fra 2 til 4 års fængsel ved lov nr. 6 af 3. januar 1992. Der henvises herom til Folketingstidende 1991-92, Forhandlingerne, sp. 1187-1189, 1442-1467, 4253-4257, 4562, Tillæg A, sp. 1829-1918, og Tillæg B, sp. 301-306.

Ifølge bet. 1032/1985, s. 79, omfatter udtrykket »andre særligt skærpende omstændigheder« i stk. 3 bl.a. tilfælde, hvor udnyttelse eller videregivelse af oplysningerne kan være forbundet med betydelige skadevirkninger for offentlige eller private interesser. Herunder vil f.eks. falde tilfælde, hvor gerningsmanden skaffer sig adgang til offentlige edb-registre.

4.2.2. Retsplejelovens regler om indgreb i meddelelseshemmeligheden

Reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden findes i retsplejelovens kapitel 71 (§§ 780-791). Bestemmelserne har fået deres nuværende udformning ved lov nr. 227 af 6. juni 1985, der er udarbejdet på grundlag af Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1023/1984 om politiets indgreb i meddelelseshemmeligheden og anvendelse af agenter. Der henvises herom til Folketingstidende 1984-85, Forhandlingerne, sp. 5403-5406, 5985-6027, 10678-10703, 11229-11239, Tillæg A, sp. 2955-3054, Tillæg B, sp. 1709-1716 og 2225-2230.

I *retsplejelovens § 780, stk. 1*, opregnes de typer af indgreb, der omfattes af reguleringen, nemlig telefonaflytning, anden aflytning, teleoplysning, brevåbning og brevstandsning. Ved teleoplysning forstås ifølge stk. 1, nr. 3, oplysning om, hvilke telefoner m.v. der sættes i forbindelse med en bestemt telefon m.v., selv om indehaveren af sidstnævnte apparat ikke har givet tilladelse hertil. Indgreb i meddelelseshemmeligheden sker efter rettens kendelse, jf. *§ 783, stk. 1*. Såfremt indgrebets formål ville forspildes, hvis man skulle afvente retskendelse, kan politiet dog efter *§ 783, stk. 3*, træffe beslutning om at foretage indgrebet. I disse tilfælde skal politiet inden 24 timer forelægge sagen for retten. Inden retten træffer afgørelse efter *§ 783*, skal der beskikkes en advokat for den, som indgrebet vedrører, og advokaten skal have lejlighed til at udtale sig, jf. nærmere *§§ 784 og 785*.

Betingelserne for at foretage indgrebene fremgår af *§ 781*. Efter *stk. 1, nr. 1*, må indgrebet kun foretages, såfremt der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsødsundersøgelser til eller fra en mistænkt (mistankekravet). Herudover kræves efter *stk. 1, nr. 2*, at

indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen (indikationskravet). Endelig kræves efter *stk. 1, nr. 3*, som udgangspunkt, at efterforskningen angår en lovovertrædelse, der efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover (kriminalitetskravet). Herudover indeholder *§ 782, stk. 1*, et proportionalitetskrav, dvs. et krav om, at der ikke må være misforhold mellem på den ene side indgrebets formål og sagens betydning og på den anden side den krænkelse og ulempe, som indgrebet forvolder hos den eller de personer, som det rammer.

Der gælder dog visse *undtagelser fra kriminalitetskravet* i *§ 781, stk. 1, nr. 3*.

For det første opregnes i bestemmelsen visse lovovertrædelser, hvor der – uanset en lavere strafferamme – alligevel er adgang til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden. Det drejer sig om forsætlige overtrædelser af straffelovens kapitel 12 eller 13 (om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder) eller overtrædelser af straffelovens *§ 124, stk. 1*, (om befrielse af en anholdt, fængslet eller tvangsansbragt person; strafferammen går op til 2 års fængsel), *§ 125* (om at hjælpe en fange på flugt; strafferammen går op til 2 års fængsel), *§ 127, stk. 1*, (om at unddrage sig krigstjeneste eller tilskynde nogen, der hører til krigsmagten, til ulydighed mod tjenstlige befalinger; strafferammen går op til 2 års fængsel) *§ 193, stk. 1*, (om omfattende forstyrrelser af samfærdselsmidler m.v. eller forsyningen med vand, gas, elektricitet m.v.; strafferammen går op til 4 års fængsel), *§ 266* (om trusler; strafferammen går op til 2 års fængsel), *§ 281* (om afpresning; strafferamme på 1½ års fængsel – under skærpende omstændigheder dog op til 6 års fængsel) eller *§ 289* (om grov skattesvig og grove toldlovsovertrædelser; strafferammen går op til 4 års fængsel).

Herudover fastsætter *§ 781, stk. 2*, at ved mistanke om gentagne fredskrænkelser som omhandlet i *§ 265* (om polititilhold) kan der foretages teleoplysning – men ikke de øvrige indgreb i meddelelseshemmeligheden, som er opregnet i *§ 780, stk. 1* – blot mistanke- og indikationskravet er opfyldt. Endelig indeholder *§ 781, stk. 3*, en særlig regel om brevstandsning og brevåbning.

For så vidt angår teleoplysning gælder endvidere en særlig regel i *§ 786, stk. 2*, hvorefter der kan indhentes oplysning om, hvilke telefoner m.v., der sættes i forbindelse med en bestemt telefon m.v., med samtykke fra indehaveren af sidstnævnte apparat. I denne situation gælder ingen af betingelserne i *§§ 781-782*, men der kræves fortsat retskendelse.